

Fremsat den 21. november 2011 af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social pension

(Forhøjelse af folkepensionsalder og seniorførtidspension m.v.)

§ 1

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 1005 af 19. august 2010, som ændret ved lov nr. 1603 af 22. december 2010, foretages følgende ændringer:

1. § 1 a, stk. 1, affattes således:

»§ 1 a. Folkepensionsalderen er:

- 1) 65 år for personer, der er født før den 1. januar 1954.
- 2) 65½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1954 til den 30. juni 1954.
- 3) 66 år for personer, der er født i perioden fra den 1. juli 1954 til den 31. december 1954.
- 4) 66½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1955 til den 30. juni 1955.
- 5) 67 år for personer, der er født efter den 30. juni 1955.«

2. I § 15 d, stk. 1, ændres »1.000 timer« til: »750 timer«.

3. § 17, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Kommunalbestyrelsen skal i henhold til § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område behandle en henvendelse om førtidspension i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning, jf. dog stk. 3-4.«

4. § 17, stk. 1, 2. og 3. pkt., ophæves.

5. I § 17 indsættes som stk. 3-5:

»Stk. 3. Personer, som ønsker, at kommunalbestyrelsen alene tager stilling til spørgsmålet om førtidspension, kan anmode herom. I sådanne tilfælde træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Stk. 4. Personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet kan fra 5 år før folkepensionsalderen ansøge om førtidspension (seniorførtidspension). Kommunalbesty-

relsen træffer afgørelse om, at en sag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag, når ansøgeren er 5 år eller kortere tid fra folkepensionsalderen og har haft en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Der iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud for at udvikle arbejdsevnen. Kommunalbestyrelsen kan dog indhente nye oplysninger til brug for sagens afgørelse.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren fastsætter regler for vurderingen af opfyldelse af kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. stk. 4.«

6. I § 18 indsættes efter »foranstaltninger«: », jf. dog § 17, stk. 3 og 4«.

7. I § 19 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Stk. 1, nr. 1 og 2, finder ikke anvendelse ved behandlingen af ansøgninger indgivet i henhold til § 17, stk. 4.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

8. I § 21, stk. 1, ændres »§ 17, stk. 1, 3. pkt.« til: »§ 17, stk. 3, 2. pkt.«.

9. I § 21 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om førtidspension senest 6 måneder efter tidspunktet for kommunens modtagelse af ansøgning om førtidspension efter § 17, stk. 4. Tidspunktet for modtagelse af ansøgningen skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende, når kommunen træffer afgørelse om sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort.«

10. I § 29, stk. 1, nr. 4, ændres »30.000 kr.« til: »60.000 kr.«.

11. § 33, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Førtdspension udbetales månedsviſ bagud med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelſe om førtdspension. Træffes afgørelſe om førtdspension efter udløbet af fristen i § 21, stk. 1, udbetales førtdspension med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 3 måneder, fra behandlingen af førtdspensionssagen er påbegyndt. Træffes afgørelſe om førtdspension efter udløbet af fristen i § 21, stk. 2, udbetales førtdspension med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 6 måneder

fra det tidſpunkt, ansøgningen er modtaget i kommunen. Førtdspension udbetales tidligſt fra den 1. i måneden efter, at betingelſerne for tilkendelſe af førtdspension er opfyldt.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2012, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 2-11, træder i kraft den 1. januar 2014.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets formål og baggrund
3. Lovforslagets elementer
  - 3.1. Fremrykning af forhøjelsen af folkepensionsalderen
    - 3.1.1. Gældende ret
    - 3.1.2. Lovforslagets indhold
  - 3.2. Indførelse af seniorførtidspension
    - 3.2.1. Gældende ret
    - 3.2.2. Social og Integrationsministeriets overvejelser
    - 3.2.3. Lovforslagets indhold
  - 3.3. Forhøjelse af bundfradraget
    - 3.3.1. Gældende ret
    - 3.3.2. Lovforslagets indhold
  - 3.4. Reduceret beskæftigelseskrav ved opsat pension
    - 3.4.1. Gældende ret
    - 3.4.2. Lovforslagets indhold
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

I dette lovforslag foreslås en fremrykning af forhøjelsen af folkepensionsalderen, indførelse af seniorførtidspension, lempet indtægtsregulering af folkepension ved arbejdsindkomst og lempet beskæftigelseskrav ved opsat pension.

Lovforslaget fremsættes som led i udmøntningen af aftalen af 13. maj 2011 om senere tilbagetrækning, som Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre har indgået.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og flere andre love (Forhøjelse af efterlønsalder, forkortelse af efterlønsperiode og tilbagebetaling af efterlønsbidrag m.v.), Forslag til lov om ændring af lov om fleksydelse (Forhøjelse af fleksydelsesalder, forkortelse af fleksydelsesperiode og tilbagebetaling af fleksydelsesbidrag m.v.) og Forslag til lov om ændring af lov om delpension (Forhøjelse af delpensionsalder og forkortelse af delpensionsperiode m.v.).

2. Lovforslagets formål og baggrund

Det fremgår af aftalen om senere tilbagetrækning, at:

»Med Velfærdsaftalen fra 2006 blev det aftalt, at både efterlønsalderen og folkepensionsalderen skal sættes op med to år. Efter de gældende regler fra Velfærdsaftalen skal efterlønsalderen således hæves gradvist fra 60 år til 62 år fra 2019 til 2022, og folkepensionsalderen skal hæves gradvist fra 65 år til 67 år fra 2024 til 2027.

Parterne er enige om at fremrykke den gradvise forhøjelse af efterlønsalderen og folkepensionsalderen:

Efterlønsalderen hæves med et halvt år om året fra 2014 til 2017. Efterlønsalderen vil dermed være 62 år i 2017.

Folkepensionsalderen hæves med et halvt år om året fra 2019 til 2022. Folkepensionsalderen vil dermed være 67 år i 2022. Det svarer til folkepensionsalderen i årene frem til 2004.«

Det fremgår endvidere af aftalen, at:

»Parterne er enige om at indføre seniorførtidspension.

Personer i den relevante aldersgruppe, der er nedslidte og gerne vil have førtidspension, kan indgive ansøgning efter reglerne om seniorførtidspension til kommunen. Kommunen skal herefter træffe afgørelse om ret til førtidspension senest inden for seks måneder efter ansøgningen.

Ordningen skal sikre en hurtigere og enklere adgang til førtidspension for personer med hidtidig tilknytning til arbejdsmarkedet, der når folkepensionsalderen inden for fem år. Der er tale om en enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension. Seniorførtidspension er ikke – som efterløn – betinget af, at ansøgeren har betalt til ordningen eller er medlem af en a-kasse.

I afgørelsen skal kommunen lægge vægt på de foreliggende oplysninger, og der skal ikke gennemføres arbejdsprøving mv. Kommunen træffer afgørelse ud fra en socialfaglig vurdering af, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat, jf. bilag 2.«

I bilag 2 til aftalen er det præciseret, at:

»Målgruppen består som udgangspunkt af personer, som udover at have mindre end fem år indtil folkepensionsalderen, har haft en langvarig arbejdsmarkedstilknytning.

Målgruppen skal desuden forud for tidspunktet for indgivelse af ansøgning om seniorførtidspension have haft tilknytning til arbejdsmarkedet, dvs. ansøgeren kommer enten direkte fra beskæftigelse, modtager sygedagpenge, kontanthjælp mv. eller har haft et helbredsbetingsarbejdsophør.«

Herudover fremgår det af aftalen, at der skal ske en lempelse af indtægtsreguleringen af folkepension ved arbejdsindkomst og af beskæftigelseskravet ved opsat pension. Forslaget om lempet indtægtsregulering af folkepension ved arbejdsindkomst og lempet beskæftigelseskrav ved opsat pension skal bidrage til at forbedre vilkårene for seniorer i arbejde.

3. Lovforslagets elementer

3.1. Fremrykning af forhøjelsen af folkepensionsalderen

3.1.1. Gældende ret

Efter de gældende regler kan man overgå til folkepension ved det fyldte 65. år. Folkepensionsalderen forhøjes gradvist i årene 2024-27 til 67 år. Folkepensionsalderen kan blive yderligere forhøjet med virkning fra 2030 og derefter hvert 5. år, hvis danskernes levetid fortsat stiger.

Efter den gældende lovs § 1 a er folkepensionsalderen således

- 65 år for personer, der er født før den 1. januar 1959,
- 65½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1959 til den 30. juni 1959,
- 66 år for personer, der er født i perioden fra den 1. juli 1959 til den 31. december 1959,
- 66½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1960 til den 30. juni 1960, og
- 67 år for personer, der er født efter den 30. juni 1960.

I 2015 og herefter hvert 5. år beregnes, om folkepensionsalderen skal forhøjes for personer, der er født efter den 31. december 1962. Folkepensionsalderen forhøjes, hvis den gennemsnitlige levetid for de 60-årige i de seneste 2 år på grundlag af Danmarks Statistiks opgørelse heraf overstiger levetiden i 2004-2005 på 81,4 år. Levetiden opgøres som et simpelt gennemsnit for mænd og kvinder.

Folkepensionsalderen fastsættes til levetiden for 60-årige i de seneste 2 år tillagt en forudsat stigning i levetiden på 0,6 år og fratrukket en forudsat folkepensionsperiode på 14,5 år. Der afrundes til nærmeste halve år. Folkepensionsalderen reguleres med højst 1 år ad gangen. Folkepensionsalderen fastsættes med virkning pr. 1. januar i kalenderåret 15 år efter det år, hvori folkepensionsalderen reguleres.

Det betyder, at folkepensionsalderen vil kunne stige med virkning fra 2030 som følge af udviklingen i levetiden. Med den nuværende levetidsprognose vil folkepensionsalderen skulle forøges med 1 år i 2030.

3.1.2. Lovforslagets indhold

Det foreslås, at forhøjelsen af folkepensionsalderen rykkes frem med 5 år således, at folkepensionsalderen forhøjes med ½ år ad gangen i årene 2019-22. Det betyder, at folkepensionsalderen bliver

- 65 år for personer, der er født før den 1. januar 1954,
- 65½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1954 til den 30. juni 1954,
- 66 år for personer, der er født i perioden fra den 1. juli 1954 til den 31. december 1954,
- 66½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1955 til den 30. juni 1955,
- 67 år for personer, der er født efter den 30. juni 1955.

Personer, der er 57 år og ældre ved udgangen af 2010, kan gå på folkepension som efter gældende regler.

De gældende regler vedrørende regulering af folkepensionsalderen ved stigende levetid foreslås ikke ændret. En eventuel regulering af folkepensionsalderen på grund af stigende levetid vil derfor fortsat kunne ske 1. gang i 2015 med virkning fra 2030.

En fremrykning af forhøjelsen af folkepensionsalderen med 5 år ændrer alene på folkepensionsalderen for dem, der var mellem 50½ og 56 år ved udgangen af 2010. Disse årgange ville med de gældende regler i Velfærdsaftalen have udsigt til flere år med efterløn og folkepension end både tidligere og senere generationer. Disse årgange får med den foreslåede fremrykning øget folkepensionsalderen med mellem et halvt år og to år. Ændringerne er mindst for de ældste og størst for de yngste. Fremrykningen af Velfærdsaftalen skaber en mere lige fordeling af antal år med efterløn og folkepension både sammenlignet med yngre og ældre generationer.

3.2. Indførelse af seniorførtidspension

3.2.1. Gældende ret

Førtidspension kan tilkendes personer i alderen fra 18 år til folkepensionsalderen, hvis de opfylder en række generelle betingelser, herunder om indfødsret, bopæl og optjening.

Det er endvidere en betingelse for at få tilkendt førtidspension, at arbejdsevnen er varigt nedsat, og at nedsættelsen er af et sådant omfang, at pågældende uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde. Det afgørende for, om der kan påbegyndes en sag om førtidspension, og om der kan tilkendes førtidspension, er derfor borgerens arbejdsevne.

Kommunalbestyrelsen skal behandle en henvendelse om førtidspension i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kommunen skal ud fra en helhedsvurdering træffe afgørelse om, hvilket forsørgelsesgrundlag, der er det rigtige i den konkrete sag i forhold til alle de muligheder, der er for at få hjælp efter den sociale lovgivning.

For at kunne få tilkendt førtidspension, er det en betingelse, at arbejdsevnen er varigt nedsat i forhold til ethvert erhverv. Hvis arbejdsevnen kan forbedres gennem aktivering, revalidering eller andre forebyggende foranstaltninger, således at pågældende vil kunne henvises til at søge beskæftigelse på det normale arbejdsmarked eller i fleksjob, kan der ikke tilkendes førtidspension. Varighedskravet understreger, at arbejdsevnekriteriet er et fremadrettet begreb, der fokuserer på ressourcer, hvor alle relevante muligheder for at udvikle ressourcerne skal være afprøvet. Ved vurdering af om varighedskriteriet er opfyldt, skal det samtidig undersøges, om der er konkrete og realistiske behandlingsmuligheder.

Påbegyndelsen af en sag om førtidspension forudsætter som hovedregel, at alle relevante muligheder for at forbedre arbejdsevnen har været afprøvet i praksis, og at der forelig-

ger dokumentation for, at arbejdsevnen ikke varigt kan forbedres. I visse særlige tilfælde, kan førtidspensions sagen dog påbegyndes uden, at de relevante muligheder for at forbedre arbejdsevnen har været afprøvet i praksis. Det kan fx være i tilfælde, hvor en praktisk afprøvning vil være åbenbar formålsløs. Kommunen træffer afgørelse om sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved aktiverings-, revaliderings- og behandlingsmæssige samt andre foranstaltninger.

En borger har mulighed for at anmode kommunen om, at der alene tages stilling til spørgsmålet om førtidspension. I sådanne tilfælde, træffer kommunen afgørelse om, at sagen på baggrund af den dokumentation, der allerede foreligger, overgår direkte til behandling efter reglerne om førtidspension. Sagen er påbegyndt den dato, kommunen træffer afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag skal behandles som en sag om førtidspension.

I lov om social pension er der fastsat særlige betingelser til grundlaget for en afgørelse i alle sager om tilkendelse af førtidspension. Behandlingen af alle sager om førtidspension skal uanset efter hvilken regel, sagen er påbegyndt, ske ved anvendelse af den særlige sagsbehandlingsmetode (arbejdsevne metoden) om krav til undersøgelse af arbejdsevne samt om sagsbehandling og fremgangsmåde i forbindelse med påbegyndelse og behandling af sager om førtidspension. Reglerne er fastsat i bekendtgørelse nr. 1402 af 13. december 2006 om beskrivelse, udvikling og vurdering af arbejdsevne (Arbejdsevne bekendtgørelsen).

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om tilkendelse af førtidspension, når det efter en samlet faglig vurdering af de foreliggende oplysninger må anses for dokumenteret, at en person ikke kan blive selvforsørgende, jf. lovens § 16. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse senest 3 måneder efter tidspunktet for sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension. Dette tidspunkt skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende. Hvis afgørelsen om førtidspension træffes efter denne frist, udbetales førtidspensionen med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 3 måneder fra behandlingen af førtidspensions sagen er påbegyndt, og betingelserne for tilkendelse af førtidspension er opfyldt.

3.2.2. Social- og Integrationsministeriets overvejelser

I henhold til Aftale om senere tilbagetrækning skal der indføres en seniorførtidspension, således at personer, der er nedslidte efter et langt arbejdsliv, kan sikres en enkel og hurtig adgang til førtidspension, når de er mindre end fem år fra folkepensionsalderen. Seniorførtidspension er ikke afhængig af indbetaling til efterlønsordningen eller medlemskab af en a-kasse.

Forslaget om indførelse af seniorførtidspension skal ses i lyset af den øvrige del af reformen af tilbagetrækningssystemet, der bl.a. indebærer en fremrykning af forhøjelsen af efterlønsalderen og en kortere efterlønsperiode.

Personer, der tilkendes førtidspension efter ansøgning via reglerne om seniorførtidspension, skal modtage førtidspension med samme satser og under samme øvrige betingelser som andre.

Formålet med seniorførtidspension er:

- At sikre personer, der er nedslidte eller har væsentlige helbredsproblemer efter et langt arbejdsliv, en mulighed for forsørgelse i op til fem år forud for folkepensionen.
- At undgå en langstrakt og unødigt brug af aktive beskæftigelsesrettede tilbud med henblik på at afklare en eventuel restarbejdsevne.
- At sikre målgruppen ret til en hurtig afklaring af deres fremtidige forsørgelsesmuligheder. Der skal således træffes afgørelse om tilkendelse af førtidspension inden for seks måneder efter ansøgning.

Seniorførtidspension er således en hurtigere og enklere adgang til førtidspension for den relevante målgruppe. Med forslaget er der ikke tale om en ny førtidspensionsordning, men om en ny ansøgningsmulighed.

Efter aftalen skal den relevante målgruppe kunne indgive ansøgning om seniorførtidspension til kommunen. Kommunen skal herefter træffe afgørelse om ret til førtidspension senest inden for 6 måneder efter ansøgningen. I afgørelsen skal kommunen lægge vægt på de foreliggende oplysninger, og der skal ikke gennemføres arbejdsprøvning mv. Kommunen træffer afgørelse ud fra en socialfaglig vurdering af, om arbejdsevnen er væsentlig og varigt nedsat. Kriteriet for tilkendelse af førtidspension er uændret og består i, at der skal være tale om en væsentlig og varig nedsat arbejdsevne, som betyder, at pågældende ikke vil være i stand til at forsørge sig selv ved et arbejde, herunder i et fleksjob.

For målgruppen, der har en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, vil der typisk foreligge nødvendige oplysninger til dokumentation af arbejdsevnen i forhold til at klare kravene på arbejdsmarkedet. For disse personer vil dokumentationen for en væsentlig og varig nedsættelse af arbejdsevnen i højere grad foreligge end for personer, der alene har haft en svag eller sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er således ikke behov for at gennemføre fx arbejdsprøvning, omskoling, revalidering mv. Her kan det tillægges særlig betydning, hvis der er sammenhæng mellem sygdomshistorikken og det forhold, at pågældende ikke længere kan arbejde. Afklaringen af arbejdsevnen kan derfor gennemføres hurtigere og mere enkelt end efter de almindelige regler for førtidspension, da der typisk er tale om personer tæt på pensionsalderen med et langt arbejdsliv bag sig, og et kort fremadrettet arbejdsmarkedsperspektiv.

For at sikre, at kommunerne kan vurdere sagen inden for seks måneder, vil der i højere grad blive lagt vægt på de oplysninger, der allerede er tilgængelige. Kommunen kan også indhente nødvendige nye oplysninger indenfor tidsfristen.

Som dokumentation for den varigt nedsatte arbejdsevne skal der lægges vægt på foreliggende oplysninger fra fx speciallæger eller tidligere sygdomsjournaler mv., oplysninger om tidligere arbejdsmarkedstilknytning og arbejdsfunktioner samt årsager til arbejdsophør eller sygemelding, der kan do-

kumentere de manglende muligheder for at klare kravene på arbejdsmarkedet.

Jo længere tid en person har haft en forudgående tilknytning til arbejdsmarkedet forud for ansøgningen, desto bedre dokumentation kan der anses at foreligge i forhold til vurderingen af den nedsatte arbejdsevne. Der er altså tale om, at dokumentationskravet i forhold til fx mulighed for udvikling af arbejdsevnen allerede er løftet.

Det er ikke tilstrækkeligt, at borgerens egen læge vurderer, at en person kan have helbredsmæssig gavn af at få tilkendt førtidspension. Men kommunen kan lade sådanne oplysninger indgå sammen med øvrige oplysninger om sygehistorik mv. for at belyse, i hvilket omfang den pågældende har en varigt nedsat arbejdsevne.

Hvis kommunalbestyrelsen ikke finder det dokumenteret, at arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat, skal der gives afslag på førtidspension. I stedet skal kommunen i nødvendigt omfang tilbyde rådgivning og vejledning om andre hjælpemuligheder.

3.2.3. Lovforslagets indhold

Det foreslås at give personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet og som har højst 5 år til folkepensionsalderen, en særlig mulighed for at ansøge kommunen om førtidspension (seniorførtidspension). Seniorførtidspension vil efter forslaget kunne søges af personer, der fra og med 1. januar 2014 når folkepensionsalderen indenfor de følgende fem år.

Med forslaget indføres der ikke en ny type førtidspension. Det vil fortsat være et krav for at få tilkendt førtidspension, at arbejdsevnen skal være nedsat i et sådant omfang, at personen ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde, eller ved et fleksjob, jf. lovens § 16.

Kommunen træffer afgørelse om, at en sag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag, når ansøgeren er 5 år eller kortere tid fra folkepensionsalderen og har haft en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Der iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud, herunder arbejdsprøvninger og andre forsøg på at udvikle arbejdsevnen. Kommunen kan dog indhente nye oplysninger, fx helbredsmæssige, til brug for sagens afgørelse. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om ret til førtidspension inden for 6 måneder fra det tidspunkt, kommunen har modtaget ansøgningen.

Efter forslaget får borgeren mulighed for særskilt at ansøge om førtidspension, og kommunen skal således ikke foretage en helhedsvurdering efter retssikkerhedslovens § 5. Kommunen skal derimod vurdere og træffe afgørelse om, hvorvidt betingelserne for ansøgningen er opfyldt. Borgeren skal opfylde de generelle betingelser for tilkendelse af førtidspension, det vil sige indfødsret, bopæl og optjening. Borgeren kan først indgive ansøgning efter reglerne om seniorførtidspension fra det tidspunkt, hvor borgeren har højst fem år til folkepensionsalderen, borgeren skal have haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, og borgeren skal have en aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Hvis kommunen

giver afslag på at behandle sagen efter reglerne om førtidspension, kan afgørelsen indbringes for beskæftigelsesankenævnet.

Borgere, der ansøger efter reglerne om seniorførtidspension, skal efter forslaget have haft en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Det betyder, at borgeren forud for ansøgningen skal have haft en mangeårig tilknytning til arbejdsmarkedsmarkedet, som kan have reduceret borgerens arbejdsevne. Desuden skal borgeren have en aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, hvilket betyder, at ansøgeren kommer enten direkte fra beskæftigelse, sygedagpenge, kontanthjælp mv. eller har haft et forudgående helbredsbetingsarbejdsophør. Kravet om tilknytning til arbejdsmarkedet betyder for eksempel, at personer, som op til ansøgningstidspunktet har haft langvarige perioder på kontanthjælp alene på grund af ledighed, ikke omfattes af målgruppen.

Det foreslås, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for vurderingen af opfyldelse af kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Kommunens vurdering af kravet til langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet vil bygge på en konkret individuel vurdering i den enkelte sag ud fra de regler, der fastsættes af social- og integrationsministeren.

I forhold til kravet om en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet vil der blive fastsat krav om at ansøgeren har haft en arbejdsmarkedstilknytning svarende til mindst 20-25 års fuldtidsbeskæftigelse. Hvis borgeren har haft deltidsbeskæftigelse, stilles der øgede krav til længden af beskæftigelsesperioden. Dette vil gælde for både personer i ansættelsesforhold som lønmodtagere og for selvstændige.

Det foreslås, at social- og integrationsministeren fastsætter regler om, at den hidtidige tilknytning til arbejdsmarkedet og omfanget heraf kan sandsynliggøres eller dokumenteres med udgangspunkt i ansøgerens egne oplysninger, indhentede oplysninger fra tidligere arbejdsgivere, erklæring om indbetalte ATP-bidrag, oplysninger fra SKAT om hidtidig arbejdsindkomst, herunder om hidtidig overførsel af virksomhedens overskud til beskatning hos den medarbejdende ægtefælle mv.

Det foreslås desuden, at social- og integrationsministeren fastsætter regler for kravet om en aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Reglerne skal afgrænse, at personer, der ved ansøgningen er i et ansættelsesforhold eller arbejder som selvstændig, personer, der har indkomster, der midlertidigt træder i stedet for en arbejdsindkomst, fx sygedagpenge, arbejdsledighedsdagpenge, ydelser ved plejeorlov mv., kan anses for at opfylde kravet om en aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Personer, der hidtil har været tilknyttet arbejdsmarkedet, men som kortvarigt har modtaget kontanthjælp m.v. forud for ansøgningen, og personer, der inden for de seneste 5 år helt eller i betydeligt omfang, er ophørt med at arbejde af helbredsmæssige grunde, kan efter kommunens individuelle konkrete vurdering anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hvis kommunen træffer afgørelse om, at betingelserne for ansøgningen er opfyldt, skal kommunen efter forslaget sam-

tidig træffe afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension på baggrund af det foreliggende dokumentationsgrundlag. For denne persongruppe, der har en langvarig forudgående tilknytning til arbejdsmarkedet, vil der typisk foreligge en række nødvendige oplysninger til dokumentation for arbejdsevnen i forhold til at klare kravene på arbejdsmarkedet. Efter forslaget skal der derfor ikke iværksættes beskæftigelsesrettede tilbud, herunder arbejdsprøvning mv. Kommunen kan dog indhente nødvendige nye oplysninger inden for tidsfristen for sagens afgørelse.

Efter forslaget bliver der tale om en enklere, mere smidig og hurtigere sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension til denne persongruppe, fordi dokumentationskravet i forhold til fx mulighed for udvikling af arbejdsevnen allerede er løftet. I medfør af bemyndigelsen i lov om social pension, § 19, stk. 2, er der adgang til at fastsætte regler om krav til undersøgelse af arbejdsevne samt om sagsbehandling og fremgangsmåde i forbindelse med påbegyndelse og behandling af sager om førtidspension. Dette er sket i bekendtgørelse nr. 1438 af 13. december 2006 om social pension. Bemyndigelsen vil fremadrettet også blive anvendt til at fastsætte regler om vurdering og dokumentation af arbejdsevne for denne persongruppe, hvor der skal lægges vægt på foreliggende oplysninger fra fx speciallæger, tidligere sygejournaler mv., oplysninger om tidligere arbejdsmarkedstilknytning og arbejdsfunktioner samt årsager til arbejdsophør eller sygemelding. Disse oplysninger kan være et led i dokumentationen for borgerens manglende muligheder for at klare kravene på arbejdsmarkedet.

Kommunen skal have mulighed for at indhente nye oplysninger for at kunne vurdere arbejdsevnen. Herved gives der mulighed for at få indhentet nødvendige oplysninger inden for den 6 måneders frist fra kommunens modtagelse af ansøgningen, hvor kommunalbestyrelsen skal have truffet en afgørelse i sagen. Dokumentationsgrundlaget kan derved være mere omfattende, end hvis ansøgeren efter gældende regler havde anmodet om, at kommunen alene tog stilling til spørgsmålet om førtidspension, hvor kommunen træffer afgørelse om sagen alene på det foreliggende dokumentationsgrundlag.

Afgørelsen om ret til førtidspension, træffes af kommunalbestyrelsen ud fra en socialfaglig vurdering af, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat. Dette svarer til de gældende regler. Det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse senest 6 måneder efter tidspunktet for kommunens modtagelse af ansøgning om seniorførtidspension. Tidspunktet for modtagelsen af ansøgningen skal fremgå af sagen og meddeles ansøgeren.

Det foreslås endvidere, at en tilkendt førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension senest skal udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 6 måneder fra det tidspunkt, ansøgningen er modtaget i kommunen, dog tidligst fra den 1. i måneden efter, at betingelserne for tilkendelse af førtidspension er opfyldt.

Hvis kommunalbestyrelsen ikke finder det dokumenteret, at arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat, skal der gives

afslag på førtidspension. I stedet skal kommunen i nødvendigt omfang tilbyde rådgivning og vejledning om andre hjælpemuligheder.

Kommunalbestyrelsens afgørelse om førtidspension kan indbringes for klagemyndighederne.

Personer, der tilkendes førtidspension efter ansøgning via reglerne om seniorførtidspension, vil modtage førtidspension med samme satser og under samme øvrige betingelser som andre modtagere af førtidspension.

Indgiver en borger, der fx modtager sygedagpenge eller kontanthjælp, ansøgning om seniorførtidspension, skal borgeren fortsat deltage i de aktiviteter, der er påkrævet for at modtage den pågældende ydelse i den periode, hvor kommunen behandler sagen om seniorførtidspension.

3.3. Forhøjelse af bundfradraget

3.3.1. Gældende ret

Ved opgørelsen af indtægtsgrundlaget for beregning af pensionstillæg og den personlige tillægsprocent (som styrer aftrapningen af den supplerende pensionsydelse, helbredstillæg og varmetillæg) fradrages en folkepensionists indtægter ved personligt arbejde på indtil 30.000 kr. i et kalenderår. Dette fradrag på 30.000 kr. betegnes i praksis som »bundfradraget«.

Varmetillæg, helbredstillæg, supplerende pensionsydelse og pensionstillægget er de dele af folkepensionen, der er mest målrettet i forhold til pensionistens øvrige indkomst. Ved beregningen af disse tillæg indgår alle skattepligtige indkomster udover social pension, dvs. også eventuelle supplerende private pensionsindtægter, renteindtægter m.v.

En folkepensionist vil som følge af bundfradraget kunne tjene op til 30.000 kr., uden det får betydning for de nævnte tillæg. Det gælder uanset, hvorledes indtægten er fordelt over kalenderåret.

3.3.2. Lovforslagets indhold

I henhold til Aftalen om senere tilbagetrækning er det fortsat centralt at styrke fokus på fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet. Med henblik på yderligere at forbedre vilkårene for seniorer i arbejde foreslås det derfor, at bundfradraget forhøjes til 60.000 kr. I løbet af et kalenderår kan der efter forslaget fradrages op til 60.000 kr. i den del af indtægtsgrundlaget, der består i indtægt ved personligt arbejde.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget om at reducere beskæftigelseskravet ved opsat pension.

Bundfradraget er især målrettet pensionister, som kun ønsker at være aktive på arbejdsmarkedet i et forholdsvist beskædet omfang. Pensionister, der ønsker at fortsætte med at arbejde i betydeligt omfang efter folkepensionsalderen, kan vælge at opsætte folkepensionen.

3.4. Reduceret beskæftigelseskrav ved opsat pension

3.4.1. Gældende regler

Efter gældende regler kan alle med ret til folkepension vælge at udskyde udbetalingen af folkepension for at deltage aktivt på arbejdsmarkedet og derefter optjene et tillæg - ventetillæg - til folkepensionen. Ordningen er målrettet personer, der deltager på arbejdsmarkedet i betydeligt omfang. Der gælder derfor et årligt beskæftigelseskrav for optjening af ret til ventetillæg. Beskæftigelseskravet er på 1.000 timer årligt i den tid pensionen opsættes. Personer, der ønsker at fortsætte med at arbejde i et lidt mindre omfang end 1.000 timer, er derfor ikke omfattet af reglerne om opsat pension.

3.4.2. Lovforslagets indhold

I henhold til Aftale om senere tilbagetrækning er det fortsat centralt at styrke fokus på fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet. Med henblik på yderligere at forbedre vilkårene for seniorer i arbejde foreslås det derfor, at beskæftigelseskravet for opsat pension nedsættes til 750 timer årligt.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede forhøjelse af bundfradraget for arbejdsindkomster.

Forslaget er målrettet pensionister, som ønsker at være aktive på arbejdsmarkedet i et betydeligt omfang. Pensionister, der kun ønsker at arbejde i et mere beskedent omfang, vil få et øget incitament hertil via den foreslåede forhøjelse af bundfradraget.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

4.1. Økonomiske konsekvenser

4.1.1. Fremrykning af forhøjelsen af folkepensionsalderen

Med forslaget fremrykkes den gradvise forhøjelse af folkepensionsalderen til 67 år i 2024-27 til 2019-22. Der sker derved bl.a. en tidsmæssig fremrykning af de årlige mindreudgifter til folkepension som følge af forhøjelsen af folkepensionsalderen. Fra 2028 vil de årlige udgifter til folkepension være uændrede i forhold til Velfærdsaftalen og gældende regler. De samlede samfundsøkonomiske virkninger af tilbagetrækningsreformen, herunder fremrykning af forhøjelsen af folkepensionsalderen, henvises til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og flere andre love (Forhøjelse af efterlønsalder, forkortelse af efterlønsperiode og tilbagebetaling af efterlønsbidrag m.v.).

Som det også fremgår af forslaget til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og flere andre love (Forhøjelse af efterlønsalder, forkortelse af efterlønsperiode og tilbagebetaling af efterlønsbidrag m.v.) er der som følge af fremrykningen af forhøjelsen af folkepensionsalderen afledte merudgifter til arbejdsskadeerstatning. Fremrykningen indebærer, at nogle tilskadekomne vil få udbetalt løbende ydelser i yderligere 2 år, samt at de tilskadekomne, som modtager kapitalerstatning, skal have en højere erstatning,

da kapitalerstatningen skal dække yderligere 2 år. Da den løbende ydelse er skattepligtig, vil det samtidig medføre et skatteprovenu, men først i 2019-2022, hvor den løbende ydelse kommer til udbetaling.

Arbejdsskadestyrelsen skal genoptage ca. 1500-2000 sager, hvori der er tilkendt erstatning for tab af erhvervssevne til det fyldte 65. år. Hertil kommer at de berørte årgange fremadrettet skal have tilkendt erstatning til 67 år. De øgede udgifter for private og offentlige arbejdsgivere som følge heraf er også medtaget i dette lovforslag. Det skønnes, at merudgifterne for offentlige arbejdsgivere andrager 67,3 mio. kr. i 2012, 29,5 mio. kr. i 2013, 28,8 mio. kr. i 2014 og 27,5 mio. kr. i 2015. Merudgiften opstår for de forsikrede som en stigning i forsikringspræmierne på ulykkesområdet og som en stigning i bidraget til AES. For de selvforsikrede vil merudgiften opstå som en stigning i udgifterne til arbejdsskadeerstatninger samt en stigning i bidraget til Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring (AES).

4.1.2. Seniorførtidspension

Indførelsen af seniorførtidspension skønnes at betyde merudgifter for staten og kommunerne på samlet set ca. 141,9 mio.kr. i 2014 og 406,6 mio.kr i 2015 (2012-pl).

Merudgifterne indeholder øgede udgifter til førtidspension efter reglerne gældende fra 1. januar 2003, øgede udgifter til ATP og den supplerende arbejdsmarkedspension til førtidspensionister samt øgede udgifter til boligstøtte. Der er i de samlede merudgifter ikke indregnet mindreudgifter til kontanthjælp og sygedagpenge, da de er medregnet i de samlede afledte konsekvenser af Aftale om senere tilbagetrækning, som fremgår af lovforslag om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.

Det skønnes, at antallet af personer i Danmark, der vil modtage førtidspension via reglerne om seniorførtidspension vil være knap 900 helårspersoner i 2014 og knap 2.700 helårspersoner i 2015, heraf udgør personer, som ville have fået tilkendt førtidspension efter de gældende regler, knap 200 helårspersoner i 2014 og knap 600 helårspersoner i 2015. Hertil kommer et beskedent antal yderligere førtidspensionister i udlandet.

4.1.2. Forhøjelse af bundfradraget

En forhøjelse af bundfradraget fra 30.000 til 60.000 kr. i indtægten ved personligt arbejde, der indgår i indtægtsgrundlaget for beregning af personlig tillægsprocent og pensionstillæg, vil forøge den udbetalte pension m.v., hvis arbejdsindtægten medfører aftrapning af pensionsydelse. Aftrapningen af den personlige tillægsprocent starter efter gældende regler ved en indtægt (efter fradrag af bundfradrag) ud over social pension på 18.500 kr. (enlige, 2012-pl).

En højere personlig tillægsprocent medfører større udbetaling af supplerende pensionsydelse, helbredstillæg og varmetillæg, der alle udbetales afhængig af den personlige tillægsprocent. Derudover vil bundfradraget indebære, at nogle pensionister undgår eller får en mindre nedsættelse af pensionstillægget. Nedsættelsen af pensionstillægget begyn-

der ved indtægter (efter fradrag af bundfradrag) udover social pension på 64.300 kr. (enlige, 2012-pl).

Forhøjelsen af bundfradraget skønnes at betyde merudgifter for staten og kommunerne til folkepension m.v. på omkring 178,7 mio. kr. i 2014 (2012-pl) og årene derefter. I merudgiften indgår 5,7 mio. kr. i 2014 og årene derefter fordelt på personlige tillæg med 3,4 mio. kr. og på varmetillæg med 2,3 mio. kr. Heraf er der merudgifter for kommunerne på 2,3 mio. kr. Statens merudgifter skønnes at udgøre 176,4 mio. kr. om året (2012-pl).

4.1.3. Reduceret beskæftigelseskrav ved opsat pension

Forslaget indebærer, at personer, der arbejder mellem 750 timer og 1.000 timer, vil kunne vælge at opsætte folkepensionen i modsætning til efter de gældende regler, hvor mindstekravet til beskæftigelse under opsætningsperioden er på 1.000 timer årligt.

Tabel 1. Merudgifter ved forslagene om fremrykning af forhøjelsen af folkepensionsalderen, seniorførtidspension, forhøjelse af bundfradrag og lempelse af beskæftigelseskravet ved opsat pension.

Mio kr., 2012- niveau	2012	2013	2014	2015
Fremrykning af forhøjelsen af folkepensionsalderen	-	-	-	-
Seniorførtidspension	-	-	141,9	406,6
Forhøjelse af bundfradraget	-	-	178,7	178,7
Reduceret beskæftigelseskrav ved opsat pension	-	-	-25,7	-53,5
Stat	-	-	210,5	282,5
Kommune	-	-	84,4	249,4
I alt udgift	-	-	294,9	531,9

Lovforslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter.

4.2. Administrative konsekvenser

4.2.1. Fremrykning af forhøjelse af folkepensionsalderen

Forslaget indebærer ingen ændring i den administrative belastning af kommunerne eller staten

4.2.2. Seniorførtidspension

Administrative konsekvenser for kommunerne.

Indførelsen af en seniorførtidspensionsordning vil medføre administrative konsekvenser for kommunerne, som følge af et øget antal førtidspensionsager, der skal behandles. Lovforslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter

Administrative konsekvenser for staten.

Indførelsen af en seniorførtidspensionsordning vil medføre administrative konsekvenser for Pensionsstyrelsen. Merudgiften skønnes at udgøre 0,7 mio.kr. i hhv. 2014 og 2015.

Det er med en betydelig usikkerhed skønnet, at en reduktion af beskæftigelseskravet til 750 timer årligt kan øge den årlige tilgang til ordningen med 500 personer.

For staten, indebærer opsat pension på kort sigt reducerede udgifter til pension og øgede udgifter til ventetillæg, når opsætningsperioden afsluttes. De samlede økonomiske konsekvenser af forslaget er afhængige af en række forudsætninger bl.a. om, hvad pensionen ville have været i opsætningsperioden og hvor lang denne er.

På kort og mellemlang sigt vil forslaget indebære betalingsforskydninger som følge af, at antallet af personer på opsat pension i en periode overstiger antallet af pensionister med ventetillæg. Forslaget skønnes at medføre mindreudgifter til folkepension på 25,7 mio. kr. i 2014 og 53,5 mio. kr. i 2015.

4.2.3. Forhøjelse af bundfradraget

Forslaget indebærer ingen ændring i den administrative belastning af kommunerne eller staten.

4.2.4. Reduceret beskæftigelseskrav

Forslaget indebærer ingen ændring i den administrative belastning af kommunerne eller staten.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Fremrykningen af forhøjelsen af folkepensionsalderen vil medføre umiddelbare afledte udgifter til arbejdsskadeerstatninger. Dette skønnes at ville medføre merudgifter for de private arbejdsgivere på 240 mio. kr. i 2012, 104 mio. kr. i 2013, 102 mio. kr. i 2014 og 97 mio. kr. i 2015. Tilbageføringsreformen vil dog samlet set medføre langsigtede positive strukturelle virkninger for erhvervslivet m.v. Der henvises til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og flere andre love (Forhøjelse af efterlønsalder, forkortelse af efterlønsperiode og tilbagebetaling af efterlønsbidrag m.v.).

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører en hurtigere, enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension for personer med en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, der har mindre end 5 år indtil folkepensionsalderen.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Stat: 2012: 0 mio. kr. 2013: 0 mio. kr. 2014: 37,8 mio. kr. 2015: 89,6 mio. kr. Kommuner: 2012: 0 mio. kr. 2013: 0 mio. kr. 2014: 22,4 mio. kr. 2015: 67,1 mio. kr.	Stat: 2012: 0 mio. kr. 2013: 0 mio. kr. 2014: 248,3 mio. kr. 2015: 372,1 mio. kr. Kommuner: 2012: 0 mio. kr. 2013: 0 mio. kr. 2014: 106,8 mio. kr. 2015: 316,5 mio. kr. Merudgifterne for det offentlige som arbejdsgiver andrager 67,3 mio. kr. i 2012, 29,5 mio. kr. i 2013, 28,8 mio. kr. i 2014 og 27,5 mio. kr. i 2015.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Stat: Indførelsen af en seniorførtidspensionsordning vil medføre administrative konsekvenser for Pensionsstyrelsen. Merudgiften skønnes at udgøre 0,7 mio. kr. i hhv. 2014 og 2015. Kommuner: Indførelsen af en seniorførtidspensionsordning vil medføre administrative konsekvenser for kommunerne.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Fremrykningen af forhøjelsen af folkepensionsalderen vil medføre umiddelbare afledte udgifter til arbejdsskadeerstatninger. Dette skønnes at ville medføre merudgifter for de private arbejdsgivere på 240 mio. kr. i 2012, 104 mio. kr. i 2013, 102 mio. kr. i 2014 og 97 mio. kr. i 2015. Tilbagetrækningsreformen vil dog samlet set medføre langsigtede positive strukturelle virkninger for erhvervslivet m.v. Der henvises til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og flere andre love (Forhøjelse af efterlønsalder, forkortelse af efterlønsperiode og tilbagebetaling af efterlønsbidrag m.v.).

9. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været sendt i høring til følgende organisationer m.v.:

ATP, Beskæftigelsesrådets Ydelsesudvalg, Dansk Socialchefforening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Det Centrale Handicapråd, Finansrådet, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Forsikring & Pension, KL, Ældremobiliseringen, Ældre Sagen.

Administrative konsekvenser for erhvervs-livet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget medfører en hurtigere, enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension for personer med en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, der har mindre end 5 år indtil folkepensionsalderen.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende lovs § 1 a er folkepensionsalderen

- 65 år for personer, der er født før den 1. januar 1959,
- 65½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1959 til den 30. juni 1959,
- 66 år for personer, der er født i perioden fra den 1. juli 1959 til den 31. december 1959,
- 66½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1960 til den 30. juni 1960, og
- 67 år for personer, der er født efter den 30. juni 1960.

Det foreslås, at forhøjelsen af folkepensionsalderen rykkes frem med 5 år således, at folkepensionsalderen forhøjes med ½ år ad gangen i årene 2019-22. Det betyder, at folkepensionsalderen bliver

- 65 år for personer, der er født før den 1. januar 1954
- 65½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1954 til den 30. juni 1954,
- 66 år for personer, der er født i perioden fra den 1. juli 1954 til den 31. december 1954,
- 66½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1955 til den 30. juni 1955,
- 67 år for personer, der er født efter den 30. juni 1955.

Personer, der er 57 år og ældre ved udgangen af 2010, kan gå på folkepension som efter gældende regler.

De gældende regler vedrørende regulering af folkepensionsalderen ved stigende levetid foreslås ikke ændret. En eventuel regulering af folkepensionsalderen på grund af stigende levetid vil derfor fortsat kunne ske 1. gang i 2015 med virkning fra 2030.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.1.

Til nr. 2

Efter gældende regler kan alle med ret til folkepension vælge at opsætte udbetalingen af folkepension for at deltage aktivt på arbejdsmarkedet og derefter optjene et tillæg - ventetillæg - til folkepensionen. Der gælder et årligt beskæftigelseskrav for at optjene ret til et ventetillæg, som efter gæl-

dende regler er på 1.000 timer årligt i den periode pensionen opsættes – svarende til ca. 19 timer om ugen i gennemsnit. Forslaget indebærer, at beskæftigelseskravet nedsættes til 750 timer årligt, hvilket svarer til knap 15 timer om ugen i gennemsnit.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.4.

Til nr. 3-4

Der er tale om en præcisering og konsekvensændring som følge af forslaget § 1, nr. 5. Der henvises til bemærkningerne til nr. 5.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.

Til nr. 5

Om det foreslåede stk. 3

Som følge af forslaget om seniorførtidspension foreslås det at ændre lovens § 17, således at den eksisterende ansøgningsmulighed kommer til at fremgå af § 17, stk. 3, mens reglerne om seniorførtidspension fremgår af § 17, stk. 4. Den gældende lovs § 17, stk. 1, 2. og 3. pkt., er indsat som nyt stk. 3 med en enkelt sproglig præcisering.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.

Om det foreslåede stk. 4

Efter gældende regler skal kommunalbestyrelsen behandle en henvendelse om førtidspension i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Personer, som ønsker, at kommunalbestyrelsen alene tager stilling til spørgsmålet om førtidspension, kan dog anmode herom. I sådanne tilfælde træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Efter forslaget får borgeren mulighed for særskilt at ansøge om førtidspension, og kommunen skal således ikke foretage en helhedsvurdering efter retssikkerhedslovens § 5. Kommunen skal derimod vurdere og træffe afgørelse om,

hvorvidt betingelserne for ansøgningen er opfyldt. Borgeren skal opfylde de generelle betingelser for tilkendelse af førtidspension, det vil sige indfødsret, bopæl og optjening. Borgeren kan først indgive ansøgning efter reglerne om seniorførtidspension fra det tidspunkt, hvor borgeren har højst fem år til folkepensionsalderen, borgeren skal have haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, og borgeren skal have en aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at en sag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag, når ansøgeren er 5 år eller kortere tid fra folkepensionsalderen og har haft en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Dette dokumentationsgrundlag kan være oplysninger fra speciallæger, tidligere sygejournaler mv., oplysninger om tidligere arbejdsmarkedstilknytning, arbejdsfunktioner samt årsager til arbejdsophør eller sygemelding mv. Der iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud, herunder arbejdsprøvninger mv.. Kommunen kan dog indhente nye oplysninger, fx helbredsmæssige, til brug for sagens afgørelse.

Hvis kommunen giver afslag på at behandle sagen efter reglerne om førtidspension, kan afgørelsen indbringes for beskæftigelsesankenævnet, lovens § 50.

Borgere, der ansøger efter reglerne om seniorførtidspension, skal efter forslaget have haft en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Det betyder, at borgeren forud for ansøgningen skal have haft en mangeårig tilknytning til arbejdsmarkedsmarkedet, som kan have reduceret borgerens arbejdsevne. Desuden skal borgeren have en aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, hvilket betyder, at ansøgeren kommer enten direkte fra beskæftigelse, sygedagpenge, kontanthjælp mv. eller har haft et forudgående helbedsbetinget arbejdsophør. Kravet om tilknytning til arbejdsmarkedet betyder for eksempel, at personer, som op til ansøgningstidspunktet har haft langvarige perioder på kontanthjælp alene på grund af ledighed, ikke omfattes af målgruppen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.

Om det foreslåede stk. 5

Det foreslås, at social- og integrationsministeren får myndigelse til at fastsætte regler for kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

I forhold til kravet om en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet vil der bl.a. blive fastsat krav om at ansøgeren har haft en arbejdsmarkedstilknytning svarende til mindst 20-25 års fuldtidsbeskæftigelse. Hvis borgeren har haft deltidsbeskæftigelse, stilles der øgede krav til længden af beskæftigelsesperioden. Dette vil gælde for både personer i ansættelsesforhold som lønmodtagere og for selvstændige.

Det foreslås, at social- og integrationsministeren fastsætter regler om, at den hidtidige tilknytning til arbejdsmarkedet og omfanget heraf kan sandsynliggøres eller dokumenteres med udgangspunkt i ansøgerens egne oplysninger, indhentede oplysninger fra tidligere arbejdsgivere, erklæring om indbetalte ATP-bidrag, oplysninger fra SKAT om hidtidig ar-

bejdsindkomst, herunder om hidtidig overførsel af virksomhedens overskud til beskatning hos den medarbejdende ægtefælle mv.

Det foreslås desuden, at social- og integrationsministeren fastsætter regler for kravet om en aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Reglerne skal afgrænse, at personer, der ved ansøgningen er i et ansættelsesforhold eller arbejder som selvstændig, personer, der har indkomster, der midlertidigt træder i stedet for en arbejdsindkomst, fx sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, ydelser ved plejeorlov mv., kan anses for at opfylde kravet om en aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Personer, der hidtil har været tilknyttet arbejdsmarkedet, men som kortvarigt har modtaget fx kontanthjælp forud for ansøgningen, og personer, der inden for de seneste 5 år helt eller i betydeligt omfang, er ophørt med at arbejde af helbredsmæssige grunde, kan efter kommunens individuelle konkrete vurdering anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.

Til nr. 6

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslagens § 1, nr. 5, og en præcisering af de gældende regler. Efter lovens § 18 er hovedreglen, at en sag først kan overgå til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved aktiverings-, revaliderings- og behandlingsmæssige samt andre foranstaltninger. Med ændringen tydeliggøres det, at en sag kan overgå til behandling efter reglerne om førtidspension, hvis der er indgivet ansøgning om førtidspension efter § 17, stk. 4, uanset om dokumentationskravet er opfyldt. Det præciseres endvidere, at dette tilsvarende gælder efter gældende regler for ansøgning om førtidspension efter § 17, stk. 1, 2. pkt., som efter forslaget bliver § 17, stk. 3.

Kriteriet for tilkendelse af førtidspension efter lovens § 20 er dog uændret. Det er således altid en forudsætning for tilkendelse af førtidspension, at der er tale om en væsentlig og varig nedsat arbejdsevne, som betyder, at pågældende ikke vil være i stand til at forsørge sig selv ved et arbejde – herunder i et fleksjob.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.

Til nr. 7

Efter de gældende regler, jf. lovens § 19, skal grundlaget for en afgørelse om førtidspension blandt andet bestå af en redegørelse for den pågældendes ressourcer samt mulighederne for at anvende og udvikle dem.

For den persongruppe, der kan ansøge om førtidspension efter lovens § 17, stk. 4, vil der typisk foreligge en række nødvendige oplysninger til dokumentation for arbejdsevnen i forhold til at klare kravene på arbejdsmarkedet. Efter for-

slaget skal der derfor ikke iværksættes beskæftigelsesrettede tilbud herunder arbejdsprøvning eller udviklingsinitiativer for at udvikle arbejdsevnen. Grundlaget for en afgørelse om førtidspension, hvor ansøgningen er indgivet efter § 17, stk. 4, skal derfor ikke indeholde en redegørelse for, om arbejdsevnen kan udvikles ved hjælp af beskæftigelsesrettede tilbud.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.

Til nr. 8

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget § 1, nr. 5.

Til nr. 9

Efter gældende regler skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse senest 3 måneder efter tidspunktet for sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension, jf. § 17, stk. 1, 3. pkt., og § 18. Dette tidspunkt skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen i ansøgningssager efter reglerne om seniorførtidspension skal træffe afgørelse om førtidspension senest 6 måneder fra tidspunktet for modtagelsen af ansøgningen i kommunen, jf. forslaget til affattelse af lovens § 17, stk. 4. Tidspunktet for modtagelse af ansøgningen i kommunen skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende, når kommunen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal ansøger have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid og besked om, hvornår sagen forventes afgjort.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.

Til nr. 10

Efter gældende regler har alle folkepensionister et årligt bundfradrag på 30.000 kr. for arbejdsindkomst ved opgørelse af indkomstgrundlaget for regulering af pensionstillæg og den personlige tillægsprocent (som styrer aftrapningen af den supplerende pensionsydelse, helbredstillæg og varmetillæg). Det foreslås, at bundfradraget forhøjes til 60.000 kr. årligt.

For en enlig folkepensionist, som yder en ekstra arbejdsindsats, vil det forhøjede fradrag fx betyde, at pågældende

kan få udbetalt op til 9.270 kr. mere i pensionstillæg end efter gældende regler.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.3.

Til nr. 11

Efter gældende regler skal en førtidspension, der er tilkendt efter udløbet af den fastsatte frist på 3 måneder fra behandlingen af førtidspensions sagen er påbegyndt, udbetales med virkning fra den 1. måneden efter udløbet af 3 måneders fristen, dog tidligst fra den 1. i måneden efter, at betingelserne for tilkendelse af førtidspension er opfyldt.

Det foreslås, at førtidspension, der er tilkendt efter udløbet af den fastsatte frist på 6 måneder (jf. forslaget til affattelse af lovens § 21, stk. 2), fra ansøgningen efter reglerne om seniorførtidspension er modtaget i kommunen, udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter udløbet af 6 måneders fristen, dog tidligst fra den 1. i måneden efter, at betingelserne for tilkendelse af førtidspension er opfyldt.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.

Til § 2

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2012, jf. dog stk. 2. Ikrafttrædelsen af ændringerne vedr. fremrykning af forhøjelsen af folkepensionsalderen sker således samtidig med de øvrige lovforslag, der udmønter Aftale om senere tilbagetrækning.

Til stk. 2

Det foreslås, at § 1, nr. 2-11, træder i kraft den 1. januar 2014.

Adgangen til at søge om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension indføres med virkning fra 1. januar 2014. Det indebærer, at personer, der er fyldt 60 år den 1. januar 2014 kan ansøge herom. Den første årgang, der berøres af den foreslåede forhøjelse af efterlønsalderen, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af arbejdsløshedsforsikring m.v. og flere andre love (Forhøjelse af efterlønsalder, forkortelse af efterlønsperiode og tilbagebetaling af efterlønsbidrag m.v.), er personer, der er født i 1954, og som derfor fylder 60 år i 2014.

Konsekvensen er desuden, at ændringerne vedrørende det lempede timekrav for opsat pension og forøgelsen af bundfradraget træder i kraft med virkning fra 1. januar 2014.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1 a. Folkepensionsalderen er:

- 1) 65 år for personer, der er født før den 1. januar 1959.
- 2) 65½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1959 til den 30. juni 1959.
- 3) 66 år for personer, der er født i perioden fra den 1. juli 1959 til den 31. december 1959.
- 4) 66½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1960 til den 30. juni 1960.
- 5) 67 år for personer, der er født efter den 30. juni 1960.

§ 15 d. Det er en betingelse for, at en person kan optjene venteprocent, at den pågældende har haft indtægt ved personligt arbejde i mindst 1.000 timer inden for et kalenderår.

§ 17. Kommunalbestyrelsen skal behandle en henvendelse om førtidspension i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Personer, som ønsker, at kommunalbestyrelsen alene tager stilling til spørgsmålet om førtidspension, kan dog anmode herom. I sådanne tilfælde træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse om tilkendelse af førtidspension til en person, der ikke selv har rettet henvendelse herom.

§ 1

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 1005 af 19. august 2010, som ændret ved lov nr. 1603 af 22. december 2010, foretages følgende ændringer:

1. § 1 a, stk. 1, affattes således:

»§ 1 a. Folkepensionsalderen er:

- 1) 65 år for personer, der er født før den 1. januar 1954.
- 2) 65½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1954 til den 30. juni 1954.
- 3) 66 år for personer, der er født i perioden fra den 1. juli 1954 til den 31. december 1954.
- 4) 66½ år for personer, der er født i perioden fra den 1. januar 1955 til den 30. juni 1955.
- 5) 67 år for personer, der er født efter den 30. juni 1955.«

2. I § 15 d, stk. 1, ændres »1.000 timer« til: »750 timer«.

3. § 17, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Kommunalbestyrelsen skal i henhold til § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område behandle en henvendelse om førtidspension i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning, jf. dog stk. 3–4.«

4. § 17, stk. 1, 2. og 3. pkt., ophæves.

5. I § 17 indsættes som stk. 3-5:

»Stk. 3. Personer, som ønsker, at kommunalbestyrelsen alene tager stilling til spørgsmålet om førtidspension, kan anmode herom. I sådanne tilfælde træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Stk. 4. Personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet kan fra 5 år før folkepensionsalderen ansøge om førtidspension (seniorførtidspension). Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at en sag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag, når ansøgeren er 5 år eller kortere tid fra folkepensionsalderen og har haft en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Der iværksættes ikke beskæfti-

§ 18. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved aktiverings-, revaliderings- og behandlingsmæssige samt andre foranstaltninger.

§ 19. Grundlaget for en afgørelse om førtidspension skal bestå af

- 1) en redegørelse for, at arbejdsevnen ikke kan forbedres,
- 2) en redegørelse for den pågældendes ressourcer samt mulighederne for at anvende og udvikle dem. Redegørelsen skal udarbejdes i samarbejde med den pågældende, og dennes egen opfattelse af forholdene skal udtrykkelig være anført,
- 3) den faglige forklaring på, hvorfor pågældendes arbejdsevne anses for varigt nedsat,
- 4) den faglige forklaring på, at arbejdsevnen ikke lader sig anvende til selvforsørgelse uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, eller
- 5) angivelse af en eller flere konkrete arbejdsfunktioner, den pågældende med sin nedsatte arbejdsevne anses for at kunne udføre.

§ 21. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse senest 3 måneder efter tidspunktet for sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension, jf. § 17, stk. 1, 3. pkt., og § 18. Dette tidspunkt skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort.

§ 29. ...

4) Ved opgørelsen af indtægtsgrundlaget efter nr. 1-3 fratages en folkepensionists indtægt ved personligt arbejde opgjort efter § 27, stk. 1-3, på op til i alt 30.000 kr. i et kalenderår. Det maksimale fradrag reduceres forholdsmæssigt, hvis pensionisten kun modtager folkepension i en del af året.

gelsesrettede tilbud for at udvikle arbejdsevnen. Kommunalbestyrelsen kan dog indhente nye oplysninger til brug for sagens afgørelse.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren fastsætter regler for vurderingen af opfyldelse af kravet om langvarig og aktuell tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. stk. 4.«

6. I § 18 indsættes efter »foranstaltninger«: », jf. dog § 17, stk. 3 og 4«.

7. I § 19 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Stk. 1, nr. 1 og 2, finder ikke anvendelse ved behandlingen af ansøgninger indgivet i henhold til § 17, stk. 4.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

8. I § 21, stk. 1, ændres »§ 17, stk. 1, 3. pkt.« til: »§ 17, stk. 3, 2. pkt.«.

9. I § 21 indsættes som *stk. 2*:

»Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om førtidspension senest 6 måneder efter tidspunktet for kommunens modtagelse af ansøgning om førtidspension efter § 17, stk. 4. Tidspunktet for modtagelse af ansøgningen skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende, når kommunen træffer afgørelse om sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort.«

10. I § 29, *stk. 1, nr. 4*, ændres »30.000 kr.« til: »60.000 kr.«.

§ 33. ...

Stk. 2. Før tidspension udbetales månedsvis bagud med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om før tidspension. Træffes afgørelse om før tidspension efter udløbet af den fastsatte frist i § 21, udbetales før tidspension med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 3 måneder, fra behandlingen af før tidspensionssagen er påbegyndt. Før tidspension, jf. 1. og 2. pkt., udbetales tidligst fra den 1. i måneden efter, at betingelserne for tilkendelse af før tidspension er opfyldt.

11. § 33, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Før tidspension udbetales månedsvis bagud med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om før tidspension. Træffes afgørelse om før tidspension efter udløbet af fristen i § 21, stk. 1, udbetales før tidspension med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 3 måneder, fra behandlingen af før tidspensionssagen er påbegyndt. Træffes afgørelse om før tidspension efter udløbet af fristen i § 21, stk. 2, udbetales før tidspension med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 6 måneder fra det tidspunkt, ansøgningen er modtaget i kommunen. Før tidspension udbetales tidligst fra den 1. i måneden efter, at betingelserne for tilkendelse af før tidspension er opfyldt.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2012, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 2-11 træder i kraft den 1. januar 2014.